

RAPORT
de monitorizare a unor furnizori de servicii media, în contextul promulgării
legii ce interzice în Republica Moldova afișarea însemnelor asociate cu
agresiunea militară a Federației Ruse în statul suveran Ucraina
(Decizia nr. 160 din 16 mai 2022)

Prin Decizia nr. 138 din 22 aprilie 2022, în contextul promulgării legii ce interzice în Republica Moldova afișarea însemnelor asociate cu agresiunea militară a Federației Ruse în statul suveran Ucraina, membra Consiliului Audiovizualului, Larisa Turea, a solicitat, în temeiul prevederilor art. 13 alin. (1) și (4) din Codul serviciilor media audiovizuale, dispunerea unei monitorizări din oficiu a modului în care a fost reflectat acest subiect în programele audiovizuale în orele de maximă audiență (prime time de dimineață și de seară), pentru trei zile consecutive – 19, 20 și 21 aprilie 2022.

Astfel, Larisa Turea a propus să fie supuse monitorizării programele audiovizuale difuzate de top 10 posturi private, conform datelor măsurătorului de audiență prezentate la Consiliul Audiovizualului pentru trimestrul I al anului 2022, precum și serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”.

Monitorizarea va cuprinde programele audiovizuale difuzate în orele de maximă audiență (06:00-09:00; 17:00-23:00) din zilele de 19, 20 și 21 aprilie 2022.

Astfel, Consiliul Audiovizualului a solicitat furnizorilor de servicii media audiovizuale de televiziune: „Select Canal-TV” SRL, ÎCS „Reforma ART” SRL, PP „Exclusiv Media” SRL, „General Media Group Corp.” SRL, „Telesistem TV” SRL, ÎCS „PRO Digital” SRL, „TV-Comunicații Grup” SRL, AO „Media Alternativa”, „Media Resurse” SRL și IPNA Compania „Teleradio-Moldova” să prezinte înregistrările serviciilor media audiovizuale, pentru zilele de 19, 20 și 21 aprilie 2022, orele de maximă audiență (de dimineață: 06:00-09:00 și de seară: 17:00-23:00).

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea serviciilor media audiovizuale de televiziune: „Moldova-1”, „Prime”, „Publika TV”, „N4”, „TV6” și „RTR Moldova”, la capitolul respectării prevederilor art. 13 alin. (1) și (4) din Codul serviciilor media audiovizuale, în contextul celor solicitate de membra CA, Larisa Turea.

Rezultatele monitorizării celorlalte servicii media audiovizuale de televiziune supuse controlului la acest capitol vor fi examinate în cadrul unei ulterioare ședințe publice.

Monitorizarea a cuprins programele audiovizuale difuzate în orele de maximă audiență (06:00-09:00; 17:00-23:00) din zilele de 19, 20 și 21 aprilie 2022 și a fost efectuată în baza înregistrărilor prezentate de către furnizorii de servicii media audiovizuale.

Astfel, în perioada de raport, furnizorii de servicii media audiovizuale monitorizați au reflectat subiecte privind legea care interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei, cu următoarele tematici:

I. „MOLDOVA-1”

19.04.2022

Stiri, ora 17:00

Serviciul media public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 16 subiecte, dintre care 2 știri au reflectat promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. Maia Sandu a promulgat legea care interzice simbolurile războiului și a agresiunii ruse în Ucraina. Președinta Republicii Moldova a condamnat utilizarea zilei de 9 mai în scopuri

propagandistice. Legea nu vizează interzicerea comemorării victimelor căzute în cel de-al Doilea Război Mondial.

Maia Sandu (17:00:46): „*Oamenii vor putea, în continuare, să-i comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial*”.

2. Partidul Socialiștilor consideră că promulgarea legii care interzice utilizarea panglicii „Sf. Gheorghe” prezintă pericol pentru pacea și buna înțelegere între diferite grupuri sociale. Vlad Bătrânca consideră că legea promovată astăzi ar fi un instrument totalitar, îndreptat împotriva veteranilor și memoriei celor căzuți în „Marele Război pentru Apărarea Patriei”.

Mesager, ora 19:00, în reluare, știri din buletinul de la ora 17:00.

Ediție specială, ora 19:28

Serviciul media public de televiziune „Moldova-1”, la ora 19:28:00, a difuzat programul informativ-analitic „Ediția specială” (*durată 35:40*), în cadrul căruia au fost invitați deputatul PAS, Dan Perciun, și deputatul BCS, Vladimir Odnostalco, care au discutat două linii de subiect: adoptarea politicilor sociale la nivel legislativ și, pe final de program, în ultimele 5 minute, și-au expus opiniile privitor la adoptarea legii care interzice simbolurile agresiunii ruse din Ucraina. Opiniile au fost contradictorii.

Știri, ora 21:00

În cadrul buletinului de la ora 21:00 au fost retransmise aceleași știri ca și în buletinele anterioare, însă, în loc de al treilea subiect, în studioul „Moldova-1” a fost invitat istoricul Ion Varta, pentru a se expune pe marginea conotației simbolice a panglicii „Sf. Gheorghe”, interzise recent de către autorități. Discursul lui Ion Varta (*durată 12:41*) s-a axat pe originea, simbolistica și istoria panglicii „Sf. Gheorghe”, precum și rolul jucat de ea în cadrul războiului actual ruso-ucrainean. În pofida faptului că dezbateră a vizat doar un singur invitat, a fost aleasă o persoană cu o expertiză adecvată subiectului abordat.

Новости, ora 22:00, în reluare, au fost difuzate știri din buletinele anterioare, traduse în limba rusă.

20.04.2022

Știri, ora 17:00

Serviciul media public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 15 subiecte, dintre care 2 știri au reflectat promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. Cetățenii care vor purta panglica „Sfântului Gheorghe” sau vor afișa semnele interzise ale agresiunii ruse în Ucraina – „V” și „Z” – vor plăti amenzi. În contextul promulgării legii ce interzice utilizarea simbolicii agresiunii ruse în Ucraina, Parlamentul a operat modificări la Codul Contravențional, introducând penalizări pentru afișarea unei astfel de simbolici. Amenzile sunt de circa 18 000 de lei.

2. În platoul „Moldova-1” fiind invitați, la programul „Ediția specială”, deputații PAS și BCS – Dan Perciun și Vladimir Odnostalco – au avut discuții aprinse pe marginea interzicerii panglicii „Sfântului Gheorghe” și războiului din Ucraina. Opiniile celor doi au fost contradictorii:

Dan Perciun, PAS (17:17:30): „*Există o agresiune din partea Federației Ruse sau nu? [...] Vă este frică să recunoașteți un adevăr? [...] Nu e momentul să etalăm aceste simboluri pentru că sunt un instrument al promovării unei ideologii anti Republica Moldova*”.

Vladimir Odnostalco, BCS (17:17:30): „*Вы большой провокатор. Наша страна нейтральна и любой гос. чиновник должен думать о нейтралитете. То что происходит на Украине это страшно [...]*”.

Știri, ora 19:00, în reluare, subiecte din buletinul de la ora 17:00.

Ediție specială, ora 19:31

În cadrul programului nu au fost abordate subiecte care ar reflecta promulgarea legii privind simbolurile interzise.

Știri, ora 21:00, în reluare, subiecte din buletinele anterioare.

Новости, ora 22:00, în reluare, știri din buletinele anterioare, traduse în limba rusă.

21.04.2022

Pe data de 21 aprilie, la ora 19:30:00, serviciul media de televiziune, „Moldova-1” a difuzat programul informativ-analitic „Joi” cu Liliana Barbăroșie (*durata 35:25 min.*). Programul a fost axat în întregime pe discuția asupra deciziei partidului de la guvernare de a interzice propagarea în spațiul public a simbolurilor agresiunii ruse în Ucraina, din care fac parte literele „V” și „Z” și panglica „Sfântului Gheorghe”. În cadrul emisiunii au fost invitați Viorel Cernăuțeanu – șeful IGP, Oazu Nantoi – deputat PAS, și Grigore Novac – deputat BCS. Șeful IGP a relatat despre procedura aplicării amenzilor pentru arborarea simbolicii interzise, mai ales în ziua de 9 mai. Oazu Nantoi și Grigore Novac au dezbătut conotația panglicii pentru Republica Moldova, având opinii diametral opuse. Pe parcursul programului, a intervenit și moderatoarea, care completa cele spuse de invitați sau pentru a le acorda întrebări.

Alte programe informative și buletine de știri difuzate pe parcursul zilei nu au abordat subiectul prezentei monitorizări.

II. „PRIME”

19.04.2022

Primele știri, ora 18:00

Serviciul media de televiziune „Prime” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 15 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Санду промудьгировала закон*”. Președinta țării Maia Sandu a promulgat legea care interzice simbolurile ce reprezintă sau promovează războiul, printre care literele „V” și „Z”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”.

Primele știri, ora 21:00

Serviciul media de televiziune „Prime” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 14 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Sandu a promulgat legea*”. Președinta țării Maia Sandu a promulgat legea care interzice simbolurile ce reprezintă sau promovează războiul, printre care literele „V” și „Z”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”.

20.04.2022

Primele știri, ora 06:00, repetarea subiectelor din buletinul informativ de la ora 18:00 din data de 19 aprilie 2022.

Primele știri, ora 18:00

Serviciul media de televiziune „Prime” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 19 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Георгиевская лента на гостинице*”. Jumătate din Hotelul Național din Chișinău a fost vopsit în culorile panglicii „Sfântului Gheorghe”.

Primele știri, ora 21:00

Serviciul media de televiziune „Prime” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 17 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Provocare cu panglica interzisă*”. Jumătate din Hotelul Național din Chișinău a fost vopsit în culorile panglicii „Sfântului Gheorghe”.

21.04.2022

Primele știri, ora 06:00, repetarea subiectelor din cadrul buletinului informativ de la ora 18:00 din data de 20 aprilie 2022.

Primele știri, orele 07:00 și 08:00, repetarea subiectelor din cadrul buletinului informativ de la ora 21:00 din data de 20 aprilie 2022.

Primele știri, ora 18:00

Serviciul media de televiziune „Prime” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 19 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Посла России вызвали в МИДЕИ*”. Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Oleg Vasnețov, a fost convocat la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la Chișinău. Decizia vine ca reacție la limbajul, catalogat drept inacceptabil, al purtătorului de cuvânt al Ministerului rus de Externe, Maria Zaharova, în adresa președintei Maia Sandu.

Primele știri, ora 21:00

Serviciul media de televiziune „Prime” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 15 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Ambasadorul Rusiei, convocat*”. Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Oleg Vasnețov, a fost convocat la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la Chișinău. Decizia vine ca reacție la limbajul, catalogat drept inacceptabil, al purtătorului de cuvânt al Ministerului rus de Externe, Maria Zaharova, în adresa președintei Maia Sandu.

III. „PUBLIKA TV”

19.04.2022

Serviciul media de televiziune „Publika TV”, în cadrul buletinelor informative din prime time, orele 17:00-23:00, a difuzat un subiect în care se relatează despre promulgarea legii care prevede interzicerea simbolurilor folosite în războiul din Ucraina și panglica „Sfântului Gheorghe”. Același subiect este transmis, în reluare, la 20.04.2022, orele 06:00-09:00. În acest context, în cadrul unui briefing, șefa statului Maia Sandu a precizat că inițiativa nu atentează la memoria istorică a moldovenilor, dar are scopul de a interzice promovarea războiului și a vrajbei între popoare: „*Interzicerea pe teritoriul țării noastre a simbolicii acestui război nu atentează la memoria noastră istorică. Oamenii vor putea în continuare să-i comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial. Noi ținem minte sacrificiul eroilor, știm cât de mare a fost prețul cu care a fost obținută pacea. Nu putem tolera promovarea unor imagini și acțiuni care sunt asociate războiului din Ucraina, cu uciderea a mii de oameni, cu suferințele a altor milioane de refugiați și care îndeamnă la teroare, distrugeri și violuri. Cei care astăzi justifică uciderea ucrainenilor, mâine sau chiar azi, vor cere uciderea moldovenilor*”. Maia Sandu a dat asigurări că toți cei care vor încălca legea vor fi pedepsiți, inclusiv politicienii: „*Moldova, ca țară neutră, își apără neutralitatea și pacea în societate. Cer insistent politicienilor să se abțină de la orice provocări. Moldova are nevoie de pace, poporul Moldovei este alături de poporul ucrainean. Războiul trebuie oprit și pacea restabilită. Putem să repetăm? Nu. Mai mult niciodată? Da*”.

20.04.2022

Serviciul media de televiziune „Publika TV”, în cadrul buletinelor informative din prime time, orele 17:00-23:00, a difuzat un subiect în care se relatează despre vopsirea etajelor superioare ale Hotelului Național în culorile panglicii „Sfântului Gheorghe”. Oamenii legii s-au autosesizat, dar făptașii nu vor putea fi amendați, pentru că au vopsit clădirea înainte ca să intre în vigoare legea care prevede pedepse pentru promovarea simbolurilor de război. Același subiect este transmis, în reluare, la 21.04.2022, orele 06:00-09:00.

21.04.2022

Serviciul media audiovizual de televiziune „Publika TV”, în cadrul buletinelor informative din prime time, orele 17:00-23:00 a difuzat un subiect în care se relatează despre convocarea ambasadorului Federației Ruse în Republica Moldova, Oleg Vasnețov, la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la Chișinău. Decizia vine ca reacție la limbajul, catalogat drept inacceptabil, al purtătorului de cuvânt al Ministerului rus de Externe, Maria Zaharova, în adresa președintei Maia Sandu. Zaharova și-a exprimat nemulțumirea față de declarațiile recente ale președintei Republicii Moldova referitoare la interzicerea simbolurilor folosite de Rusia în războiul din Ucraina. Marți, șeful statului a promulgat legea care interzice simbolurile războiului din Ucraina, inclusiv panglica „Sfântului Gheorghe”. Contactat pentru o reacție, purtătorul de cuvânt al Președinției, Sorina Ștefăruță, a declarat că în astfel de situații, un răspuns vine din partea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene și a făcut trimitere la declarațiile diplomației de la Chișinău. Purtătorul de cuvânt al Ministerului rus de Externe, Maria Zaharova, a îndemnat, miercuri, autoritățile de la Chișinău să se abțină de la anumite declarații care ar dăuna relațiilor bilaterale.

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la Chișinău a recomandat Ministerului rus de Externe să vadă textul discursului Maiei Sandu, care este accesibil în limba rusă, și care nu lasă loc de interpretări. Oamenii vor putea în continuare să-i comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial, a precizat Maia Sandu: *„Vreau să subliniez în mod deosebit: nimeni nu interzice nimănui sărbătorirea zilei de 9 mai. Dimpotrivă: trebuie să ne amintim de victoria civilizației asupra fascismului și nazismului. Trebuie să-i onorăm pe cei căzuți și să păstrăm memoria principalei tragedii a secolului XX – al Doilea Război Mondial”*.

IV. „N4”

19.04.2022

Obiectiv, ora 06:15

În cadrul programului informativ nu au fost difuzate știri care ar reflecta promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei.

Obiectiv, ora 18:50

Serviciul media de televiziune „N4”, în cadrul buletinului informativ de la ora 18:50, a fost difuzată știrea *„Simbolurile invaziei ruse, interzise în Moldova”*. În subiect se relatează că șefa statului Maia Sandu a promulgat legea care prevede interzicerea simbolurilor agresiunii ruse asupra Ucrainei – literele „Z” și „V”, și panglica negru-oranj, numită și panglica „Sfântului Gheorghe”. Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu: *„Astăzi am promulgat legea care interzice în Republica Moldova folosirea simbolurilor care promovează agresiunea militară. Noile prevederi intră în vigoare în momentul publicării. Oamenii vor putea să comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial”*. Totodată, este menționată declarația Ambasadei Federației Ruse în Moldova, care a condamnat decizia de interzicere a panglicii „Sfântului Gheorghe”: *„Încercarea de a crea o nouă realitate inventată a acelor evenimente îngreunează evoluția spre pace și prietenie”*. În acest context, s-a specificat și faptul că promulgarea acestei legi a stârnit nemulțumiri în rândul deputaților socialiști, care au cerut Curții Constituționale să declare drept neconstituțională modificarea Codului Contravențional, iar Igor Dodon a anunțat că pe 9 mai își va atârna la piept panglica negru-oranj și va sărbători Ziua Victoriei printr-un marș organizat la Chișinău, chiar dacă riscă să fie amendat.

Puterea a patra, ora 19:20

Ediția „Puterea a patra” din 19 aprilie 2022, ora 19:20, l-a avut ca invitat pe primarul general al municipiului Chișinău, Ion Ceban. În cadrul emisiunii, acesta a fost întrebat cum salută legea privind interzicerea simbolurilor „Z” și „V”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”, promulgată de președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, în aceeași zi. Primarul Capitalei a declarat următoarele: *„Cred că în această perioadă, Republica Moldova are nevoie de unitate. Toată geografia Republicii Moldova a sărit la nevoie pentru a ajuta refugiații ucraineni. Administrațiile*

locale și oamenii simpli s-au solidarizat”. Cât privește simbolul „Z” și panglica „Sfântului Gheorghe”, Ceban a avut o abordare foarte scurtă cu răspunsuri directe, iar discuția dintre Gheorghe Gonța și Ion Ceban a decurs astfel:

Gheorghe Gonța: – *V-ați pune pe mașină semnul „Z”?*

Ion Ceban: – *Nu!*

Gheorghe Gonța: – *Pe 9 mai ce faceți?*

Ion Ceban: – *Nu am să fiu în țară. Dacă mă întrebați dacă aș fi mers la Memorial. Aș fi mers! În anii trecuți am fost cu copiii, anume pentru a le povesti că aceste lucruri nu trebuie să se întâmple.*

Gheorghe Gonța: – *Anii trecuți aveți panglica negru-oranj...?*

Ion Ceban: – *Au fost ani că am avut-o, au fost că nu am avut-o.*

Obiectiv ora 21:45

În cadrul programului informativ nu au fost difuzate subiecte care ar reflecta promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei.

20.04.2022

Puterea a patra, ora 05:19, în reluare, a fost difuzată ediția programului audiovizual din 19 aprilie 2022, ora 19:20 (cu durata: 01:20:36).

Obiectiv, ora 06:45, în reluare, a fost difuzat programul informativ de la ora 21:45 din data de 19 aprilie 2022.

Obiectiv, ora 18:59

În cadrul programului informativ nu au fost difuzate subiecte care ar reflecta promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei.

Obiectiv, ora 21:15

În cadrul programului informativ nu au fost difuzate subiecte care ar reflecta promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei.

21.04.2022

Obiectiv, ora 06:20, în reluare, a fost difuzat buletinul informativ de la ora 21:45 din data de 20 aprilie 2022.

Obiectiv, ora 18:49

În cadrul programului informativ nu au fost difuzate subiecte care ar reflecta promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei.

Obiectiv, ora 21:20

În cadrul programului informativ nu au fost difuzate subiecte care ar reflecta promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse pe teritoriul Ucrainei.

V. „TV6”

19.04.2022

Ora știrilor, ora 07:00, în reluare ora 08:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 11 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Prins cu vopsea în mâini*”. Un tânăr a fost reținut de poliția din Bălți, fiind suspectat că intenționa să aplice anumite semne interzise pe o clădire. În subiect se menționează că a fost adoptat proiectul de lege care prevede interzicerea literelor „Z” și „V”, dar și a panglicii „Sfântului Gheorghe”, aceasta din urmă putând a fi utilizată doar dacă este atașată la medalii.

Ora știrilor, ora 17:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 5 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „Președintele a promulgat legea”. Președinta țării Maia Sandu a promulgat legea care interzice simbolurile ce reprezintă sau promovează războiul, printre care literele „Z” și „V”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”. Discursul președintei Maiei Sandu: „Oamenii vor putea, în continuare, să-i comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial. Noi ținem minte sacrificiul eroilor, știm cât de mare a fost prețul cu care a fost obținută pacea atunci. De aceea nu putem accepta folosirea, în țara noastră, a simbolurilor care înfățișează, reprezintă sau sprijină invazia rusă în Ucraina. Trebuie să spunem un NU ferm războiului și simbolurilor acestuia. Locul acestor simboluri este alături de alte simboluri barbare ale distrugerii și morții – la coșul de gunoi al istoriei”. La sfârșitul subiectului, reporterul menționează că Blocul Comuniștilor și Socialiștilor a depus o sesizare la Curtea Constituțională, prin care spun că modificările operate contravin doctrinei internaționale și practicii instanței europene, dar și a unui șir de acte care se referă la drepturile fundamentale ale omului.

Ora știrilor, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 11 subiecte, dintre care 2 știri au reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „Simbolurile „Z” și „V”, interzise”. Președinta țării Maia Sandu a promulgat legea care interzice simbolurile ce reprezintă sau promovează războiul, printre care literele „Z” și „V”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”. Se difuzează și discursul președintei Maia Sandu, în care se precizează că modificările emise nu atentează la memoria noastră istorică, iar comemorarea celor căzuți în al Doilea Război Mondial nu va fi oprită. În subiect a fost prezentată și reacția Ambasadei Rusiei, care a emis o Notă informativă, în care susține că prin interzicerea panglicii se devalorizează eroismul strămoșilor noștri și se îngreunează evoluția spre pace și prietenie. Cu o reacția a venit și fostul președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon, care susține că prin declarațiile războinice pe care le face Maia Sandu, va implica și Moldova în conflict și război. Reporterul menționează că reprezentanții Președinției au spus că vor reveni mai târziu cu un comentariu (*Subiect difuzat, în reluare, și în cadrul buletinului informativ de la ora 21:00*).

2. „CC: Sesizarea PSRM, inadmisibilă”. Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea deputaților socialiști, prin care au cerut declararea neconstituționalității articolului din legea privind modificarea Codului Contravențional cu privire la interzicerea simbolurilor ce promovează războiul, inclusiv panglica „Sfântului Gheorghe”. Și-a expus opinia și deputatul BCS, Adrian Lebedinschi, care susține că Curtea Constituțională a găsit o soluție abstractă (*Subiect difuzat, în reluare, și în cadrul buletinului informativ de la ora 21:00*).

Время новостей, ora 21:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 11 subiecte, dintre care 2 știri au reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse.

20.04.2022

Ora știrilor, orele 07:00 și 08:00, în reluare, buletinul informativ din 19.04 2022, ora 19:00.

Ora știrilor, ora 17:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 6 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „Hotelul Național, din nou, pictat”. Legea care interzice folosirea simbolurilor de război, literele „Z” și „V”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe” a fost publicată în Monitorul Oficial. Legea poate fi aplicată și în cazul vopsirii Hotelului Național în culorile negru și orange, la o zi după promulgarea legii. Poliția a deschis o anchetă pe acest caz, iar șefa Direcției comunicare a IGP a declarat că proprietarul nu a avut nicio obiecție față de aplicarea combinației de culori, astfel liniile au fost înlăturate de pe clădire (*Subiect difuzat, în reluare, și în cadrul buletinelor informative de la orele 19:00 și 21:00*).

Ora știrilor, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 12 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse.

Время новостей, ora 21:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 12 subiecte, dintre care o știre reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse.

21.04.2022

Ora știrilor, orele 07:00 și 08:00, în reluare, buletinul informativ din 20.04 2022, ora 19:00.

Ora știrilor, ora 17:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 5 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. „*Ambasadorul Rusiei, convocat la MAEIE*”. Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Oleg Vaznețov, a fost convocat la MAEIE. Decizia a fost luată în urma declarației Mariei Zaharova, purtătoare de cuvânt a diplomației ruse, care, potrivit Ministerului de Externe, a avut un limbaj neconstructiv și inacceptabil la adresa președintei Maia Sandu. Se întâmplă după ce șefa statului a promulgat legea care interzice pe teritoriul Republicii Moldova simbolurile de război „Z” și „V”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”. În subiect se menționează că Ministerul de Externe a inserat în comunicatul oficial o bucată în limba rusă din discursul președintei Maiei Sandu, în care șefa statului spune că nimeni nu interzice nimănui să sărbătorească data de 9 mai și din contra, suntem datori să ținem minte victoria civilizației asupra fascismului și nazismului și să cinstim eroii. Totodată, a fost prezentată reacția senatorului rus Alexei Pușkov referitor la promulgarea legii respective, care susține că Maia Sandu ar trebui să fie mai atentă când vorbește de Rusia și simbolurile ei, mai ales într-o situație în care Chișinăul nu are cu ce plăti gazul rusesc. Cu comentarii la aceste declarații au venit deputatul PAS, Mihai Popșoi, purtătorul de cuvânt al Președinției, Sorina Ștefăruța, și MAEIE (*Subiect difuzat, în reluare, și în cadrul buletinelor informative de la orele 19:00 și 21:00*).

Ora știrilor, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 11 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse.

Время новостей, ora 21:00

Serviciul media audiovizual de televiziune „TV6” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 10 subiecte, dintre care o știre reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse.

VI. „RTR Moldova”

19.04.2022

Buletinele informative difuzate la orele 06:00, 06:20 și 17:00 nu au conținut subiecte relevante tematicii despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse contra statului suveran Ucraina.

Вести Moldova, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „RTR Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 29 de subiecte, dintre care 2 știri au reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. Subiect despre promulgarea legii care interzice răspândirea simbolurilor utilizate în contextul unor acțiuni de agresiune militară, crime de război sau crime împotriva umanității. Din relatările prezentatoarei, persoanele care confecționează, vând, răspândesc și utilizează în public

simbolurile „Z” și „V”, dar și panglica „Sfântului Gheorghe”, vor fi amendate. În subiect este inserat o parte din discursul președintei Maiei Sandu: *„Locul acestor simboluri este alături de alte simboluri barbare ale distrugerii și morții – la coșul de gunoi al istoriei. Datorăm acest gest victimelor acestui război, tuturor celor care îndură ororile lui! Acei care folosesc simbolurile războiului pentru a picura ură în conștiințele noastre și pentru a semăna vrajbă și divizare în societate vor plăti dur conform legii. Utilizarea acestora este un comportament criminal și dezgustător. Politicienii care speculează cu simboluri pentru a diviza societatea vor fi penalizați. Oamenii publici trebuie să fie conștienți de responsabilitatea care le revine pentru păstrarea păcii și coeziunii în societate...”*. Totodată, reporterul menționează că șefa statului a precizat că interzicerea panglicii „Sfântului Gheorghe” nu înseamnă și interzicerea de a sărbători data de 9 mai. În continuare este inserat un alt citat de-al președintei Maiei Sandu: *„Сила молдаван – в умении наших граждан сосуществовать мирно, всем вместе, в гармонии, – несмотря на то, что у нас разные политические симпатии, что мы говорим на разных языках, и что у нас разные корни. Молдове нужен мир. Народ Молдовы вместе с народом Украины. Войну необходимо остановить. Мир должен быть восстановлен”*.

2. Subiect realizat în baza reacțiilor Ambasadei Rusiei în Moldova referitor la promulgarea legii ce interzice răspândirea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse, în care se menționează: *„Раскручиваемый западным обществом феномен „культуры отмены”, направленный в данном случае на отказ от сохранения и защиты памяти, обесценивание героизма наших предков, в числе которых доблестные представители народов бывшего Советского Союза, включая нынешнюю Республику Молдова, разрушает фундамент исторической правды и справедливости... Уважение и защита символов Великой Победы-знак благодарности всего цивилизованного общества отцам, дедам и прадедам, положившим свои жизни на благо защиты своего Отечества. Попытка сегодня создать новую придуманную реальность тех событий, основанную на идеологической атаке норм морали, лишает наши народы права на достоверную историческую память, затрудняет движение к миру и дружбе”*.

Referitor la subiectul abordat, reporterul a făcut o precizare, precum că împotriva adoptării legii de a interzice panglica „Sfântului Gheorghe” s-au pronunțat și organizații guvernamentale: *„Двухцветная лента для наших граждан, гвардейская лента-это символ Победы в Великой Отечественной войне 1941-1945 годов, символ памяти о миллионах людей, погибших в борьбе против фашизма и нацизма”*, din declarațiile compatrioților ruși din Moldova. Poziția și-a expus și deputatul PAS, Lilian Carp, care a vorbit despre necesitatea adoptării acestei legi, iar președintele Parlamentului, Igor Grosu, a specificat că aceste simboluri pot repeta evenimentele istorice ce au avut loc cu 77 de ani în urmă. La rândul lor, ex-deputatul Chiril Moțpan apreciază inițiativa adoptării unei astfel de legi, deși o consideră *„provocatoare”*, iar politologul Ilian Cașu afirmă că legea respectivă aduce un câștig politic, atât pentru cei de la guvernare, cât și pentru opoziție. Totodată, reporterul susține că BCS a anunțat că va contesta legea la Curtea Constituțională și a chemat oamenii să iasă în data de 9 mai cu panglica „Sfântului Gheorghe”: *„Легче делить людей на „хороших” и „плохих”, чем поднять зарплаты и снизить цены? Легче ввести цензуру, чем договориться о дешёвом газе, отремонтировать дороги и помочь аграриям?”*, citatul președintelui PSRM, Igor Dodon. La finalul reportajului s-a anunțat că în Găgăuzia a fost organizat un maraton pentru celebrarea Marelui Război pentru Patrie, la care unii din participanți s-au arătat nemulțumiți de interzicerea acestor simboluri și susțin sărbătorirea zilei de 9 mai.

20.04.2022

Buletinele informative de la orele 06:00 și 06:20 sunt difuzate, în reluare, din 19.04.2022, orele 17:00 și 19:00.

Вестн Moldova, ora 17:00

Serviciul media de televiziune „RTR Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 10 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. Președinta Maia Sandu a promulgat legea care interzice în Republica Moldova folosirea simbolurilor care promovează agresiunea militară. Sunt inserate citate ale președintei, care susține că modificarea legislației naționale nu atentează la memoria noastră istorică, oamenii vor putea în continuare să-i comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial, iar cei care vor folosi simbolurile războiului vor plăti conform legii.

„Вести Moldova”, ora 19:00

Buletinul informativ difuzat la ora 19:00 nu a conținut subiecte relevante tematicii despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse contra statului suveran Ucraina.

Новое утро, ora 07:00

Totodată, la data de 20 aprilie 2022, ora 07:00, serviciul media audiovizual de televiziune „RTR Moldova” a difuzat programul audiovizual matinal „Новое утро”. În debutul programului, moderatorii își exprimă propriile opinii referitor la promulgarea legii ce interzice răspândirea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse, inducând în eroare opinia publică prin afirmațiile: *„В Молдове по прежнему не стихает резонанс относительно попыток властей запретить один из главных наших праздников, по крайней мере из моих праздников, так точно, – День Победы... Например, абсолютно плевать на эти запреты жителям и руководству Приднестровья. Глава Тираспольской администрации, Вадим Красносельским, заявил, что приднестровцы с гордостью наденут 9-го Мая георгиевские ленты и примут всех тех, кому на родной земле запретили дать дань памяти дедам победителям”*.

Prin expunerea acestor declarații, moderatorul Dmitrii Spivakov nu a asigurat informarea corectă a consumatorilor de servicii media, iar informația nu a fost prezentată cu bună-credință, fapt care poate fi confirmat prin declarațiile președintei Republicii Moldova, Maia Sandu, în cadrul briefingului de presă organizat la 19 aprilie 2022: *„Modificarea legislației Republicii Moldova cu privire la unele semne și litere care sunt folosite de armata rusă în războiul din Ucraina și cu privire la interzicerea pe teritoriul țării noastre a simbolicii acestui război nu atentează la memoria noastră istorică. Oamenii vor putea, în continuare, să-i comemoreze pe eroii care au luptat în cel de-al Doilea Război Mondial, în acea conflagrație sângeroasă îndreptată împotriva umanității și a bunei conviețuirii între popoare... Хочу особо подчеркнуть: никто и никому не запрещает праздновать девятое мая. Наоборот: мы обязаны помнить о победе цивилизации – над фашизмом и нацизмом. Мы обязаны чтить павших и хранить память о главной трагедии двадцатого века – о Второй мировой войне”*.¹

Mai mult, moderatorii programului audiovizual au speculat asupra faptului că *„По правде, спасибо, говорить о ней пока ещё можно...и даже на русском”*, ceea ce reprezintă o interpretare eronată, dat fiind faptul că legea promulgată interzice folosirea simbolurilor ce promovează agresiunea militară și nu vizează anumite aspecte lingvistice, cum ar fi interzicerea limbii ruse pe teritoriul Republicii Moldova.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale**, potrivit căroră: *„În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință*.

De asemenea, este de menționat că prin Decizia nr. 89 din 23 martie 2022, Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei „TV-Comunicații Grup” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „RTR Moldova”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. k) din Cod.

Totodată, este de specificat că la 03 și 05 mai 2022, Consiliul Audiovizualului a recepționat sesizările Asociațiilor Obștești „Centrul pentru Jurnalism Independent” și „WatchDog.MD” prin care se invocă încălcări de la prevederile art. 13 alin. (1) lit. a) și b) din Codul serviciilor media audiovizuale atestate în cadrul aceluiași program audiovizual din 20 aprilie 2022 – „Новое утро”,

¹ https://www.youtube.com/watch?v=u8A_Nzcf5Q (00:23; 06:17)

difuzat de serviciul media audiovizual de televiziune „RTR Moldova”. Respectiv, petițiile au fost conexe la procedura de monitorizare inițiată din oficiu.

Prin scrisorile nr. 10/2022 din 13.05.2022 și nr. 11/2022 din 16.05.2022, „TV-Comunicații Grup” SRL a comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *După cum se poate observa, în cadrul tuturor buletinelor informative de știri difuzate în perioada 19-21 aprilie 2022, furnizorul de servicii media „TV-Comunicații Grup” SRL a prezentat știrile despre interzicerea afișării simbolurilor legate de agresiunea militară a Federației Ruse, în toate aspectele, cu diverse opinii, respectând astfel art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale.*

Postul TV „RTR Moldova” respectă interdicțiile stabilite de legislația Republicii Moldova și nu provoacă conflicte în societate, prezentând știri doar din punct de vedere factic.

Ce se referă la emisiunea, „Нове импo”, difuzată pe 20.04.2022, ora 07:00, atragem atenția Consiliului asupra faptului că nu este un program informativ sau analitic, ci unul de divertisment. Totodată, acest program nici nu este de producție proprie, dar achiziționat de la compania de producție „TV-Content” SRL din an. 2013. Ținând cont de situația creată, conducerea furnizorului de servicii media „TV-Comunicații Grup” SRL a avertizat „TV-Content” SRL și prezentatorul emisiunii despre inadmisibilitatea conținutului prezentat și în eventualitatea unor astfel de situații în viitor, relațiile contractuale vor fi încetate.

La rândul său, „TV-Content” SRL ne-a comunicat că prezentatorul nu a intenționat sub nicio formă să furnizeze vreo informație falsă pentru a induce publicul în eroare, așa cum susțin petiționarii, iar în program nu se spunea că sărbătorirea zilei de 9 mai este interzisă în Republica Moldova. Interzicerea panglicii „Sfântului Gheorghe” este un fapt dureros pentru el și, în această situație, factorul uman a jucat un rol important și prezentatorul TV nu și-a putut reține emoțiile, dar a promis că acest lucru nu se va mai întâmpla pe viitor.

În ceea ce privește informațiile despre declarațiile lui Vadim Krasnoselsky, nu există nicio manipulare a opiniei publice, din motivul că declarația dlui Krasnoselsky a fost prezentată doar în scopul informativ și, dimpotrivă, statutul Transnistriei nu a fost menționat, pentru a nu provoca un conflict în societate.

Pentru a acoperi evenimentele din țară și din lume, „TV-Comunicații Grup” SRL produce buletine informative „Becmu Moldova”, în care știrile despre interzicerea afișării simbolurilor legate de agresiunea militară a Federației Ruse s-au reflectat corect, sub toate aspectele, cu prezentarea a diverse opinii și sub respectarea art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale, fapt indicat și în Raportul de monitorizare a CA.

Vă rugăm să luați în considerare toate cele de mai sus în cadrul examinării petițiilor depuse de AO „Centrul pentru Jurnalism Independent” și AO „WatchDog.MD”.

21.04.2022

Buletinele informative de la orele 06:00 și 06:20 sunt difuzate, în reluare, din 20.04.2022, orele 17:00 și 19:00.

Бетн Moldova, ora 17:00

Buletinul informativ difuzat la ora 17:00 nu a conținut subiecte relevante tematicii despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse contra statului suveran Ucraina.

Бетн Moldova, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „RTR Moldova” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 19 subiecte, dintre care 2 știri au reflectat despre promulgarea legii ce interzice afișarea simbolurilor asociate agresiunii militare ruse:

1. Rezultatele unui sondaj de opinie, realizat de compania iData. Datele cercetării au arătat problemele cu care se confruntă populația. Astfel, directorul executiv al companiei iData, Mihai Bolgan, a specificat că 20,2% din respondenți au menționat problema creșterii prețurilor la produsele alimentare, serviciilor și energiei, 18% – războiul dintre Rusia și Ucraina, iar al treilea indiciu, care nu a existat până acum, este vorba despre interzicerea simbolurilor ce promovează războiul. Sondajul a fost realizat în perioada 07-18 aprilie, la comanda organizației guvernamentale

Legal Business Monitor și fundația de binefacere Caritas Moldova, la el au participat 1053 de persoane din 342 de localități. Marja de eroare fiind de 3%.

2. Declarațiile Federației Ruse referitor la adoptarea legii care interzice simbolurile asociate agresiunii militare ruse. Prezentatoarea: *„Министерство иностранных дел России назвало недопустимыми и оскорбительными высказывания молдавского руководства о георгиевской ленточке. Позицию Москвы выразила официальный представитель МИДА России, Мария Захарова в ходе еженедельного брифинга”*. În acest context, s-a menționat că **ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Oleg Vasnețov, a fost convocat de** Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE), în urma declarației purtătoarea de cuvânt a diplomației ruse, care a avut o retorică „neconstructivă și inacceptabilă” la adresa președintei Republicii Moldova, Maia Sandu. Declarația Maiei Sandu: *„Locul acestor simboluri este alături de alte simboluri barbare ale distrugerii și morții: la coșul de gunoi al istoriei. Acei care folosesc simbolurile războiului pentru a semăna vrajbă și divizare în societate, vor plăti dur conform legii. Utilizarea acestora este un comportament criminal și dezgustător”*. Urmează reacția Mariei Zaharova referitoare la interzicerea simbolurilor distinctive ale războiului, exprimându-și indignarea într-un enunț interogativ, pronunțat din poziție de superioritate: *„Кто имеет право такое сказать? Кто дал право себе это сказать, я вас уверяю, сам отправиться на вот эту свалку истории рядом с варварскими символами. Это недопустимо, это оскорбление, простите меня, памяти героев. Эти люди защищали свои страны и народы других стран от фашизма и нацизма. Об этом говорилось в Решении Нюрнбергского трибунала. И не отдельно или коллективно политикам стран сегодняшних перечеркивать их подвиг и Решении Нюрнбергского трибунала. Никакого права у таких людей нет”*. La rândul său, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a emis un comunicat de presă în care a anunțat că instituția cunoaște despre declarațiile purtătoarei de cuvânt a Ministerului de Externe rus și au menționat că *„în Republica Moldova au fost interzise simbolurile distinctive ale războiului, dar nu și sărbătorirea zilei de 9 mai”*. În continuare, se afirmă că oficialul rus a cerut autorităților moldovenești să renunțe la această retorică, ce ar putea îngreuna relațiile de cooperare dintre Federația Rusă și Republica Moldova. Fragment din declarația Mariei Zaharova: *„Я понимаю, что на Молдавию тоже давят, так как давят на всех, но есть вещи, которые нельзя предавать. Это ж предательство натуральное, настоящее. В очередной раз, мы призываем Кишинев отказаться от конфронтационной риторики, наносящей ущерб российско-молдавскому сотрудничеству или мы будем отвечать, эти ответы будут болезненными. Это не наш выбор, такая риторика нами не поддерживается, но и оставлять заявления, которые мы слышали в эти дни из Кишинева, без ответа мы не будем”*. Drept urmare se menționează că vicepreședintele Parlamentului, deputatul PAS, Mihai Popșoi, la un serviciu media audiovizual privat de televiziune a declarat că *„nu este cazul să fie luate în calcul declarațiile Mariei Zaharova, deoarece acum este importantă păstrarea stabilității Republicii Moldova”*. În finalul știrii s-a specificat: *„...În cadrul unui briefing de presă, reprezentanții MAI au anunțat că amendarea pentru purtarea simbolurilor respective va fi conform legii. Totodată, deputații din opoziție au promis că vor protesta prezenta lege la Curtea Constituțională și că vor chema cetățenii să poarte panglica „Sfântului Gheorghe” pe 9 mai”*.

Este de menționat că urmare a monitorizării, în perioada de raport 19-21 aprilie 2022, în cadrul programelor audiovizuale difuzate în orele de maximă audiență (06:00-09:00; 17:00-23:00), serviciile media audiovizuale de televiziune: „Moldova-1”, „Prime”, „Publika TV”, „N4” și „TV6”, la prezentarea subiectelor privind interzicerea panglicii „Sfântului Gheorghe” și a literelor „Z” și „V”, considerate semne distinctive ale agresiunii militare din Ucraina, promulgate prin lege de președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, nu au admis încălcări de la prevederile art. 13 alin. (1) și alin. (4) din Codul serviciilor media audiovizuale.

Serviciul media de televiziune „RTR Moldova” a comis încălcări de la prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, în cadrul programului audiovizual „Новое утро”, difuzat la data de 20 aprilie 2022, ora 07:00.